

Gyvenimas

Laikraštis Prienų rajono ir Birštono krašto žmonėms
Nacionalinės rajonų ir miestų laikraščių leidėjų asociacijos narys

ISSN 1648-0392

Nr. 93 (10830) * 2025 m. gruodžio 2 d., antradienis

Kaina – 0,97 Eur

Laba diena

Šiandien – mėnulio priešpilis, nuo ketvirtadienio – pilnatis. Saulė teka 8 val. 17 min., leis 16 val. 56 min. Dienos ilgumas 7 val. 41 min.

Vardadieniai: šiandien – Aura, Aurelija, Aurėja, Milkanta, Milkantas, Milkinta, Milkintas, Milmantas, Svirbutas, Svirgaila, Svirganta, Svirgauda, Svirgaudas, Svirgeda, Svirgedas, Viviana, rytoj – Atalija, Audinga, Audingas, Ksavera, Ksaveras, Ksaverija, Linvyda, Linvydas, ketvirtadienį – Airė, Aivaras, Bara, Barbė, Barbora, Nadruvė, Osmundas, Vainota, Vainotas, Vainotė.

Gruodžio 2 – Tarptautinė vergovės panaikinimo diena. Gruodžio 3 – Tarptautinė neįgalųjų žmonių diena. Lietuvos advokatūros diena. Gruodžio 4 – Šv. Barbora.

Šaltinių šokiai
2 p.

Nemunėlis 3-4 p.
Gera prisiminti savo auklėtinį... 5 p.

Kolonoskopija: kada reikalingas šis tyrimas?
6 p.

ES investicijos Prienų rajone: pokyčiai, kuriuos jaučia kiekvienas gyventojas
8 p.

Gyvenimą kuriame patys

Arčiau žmonių

Dienos centras „Kryžkelės“ – saugi erdvė alkstantiems ne tik sriubos, bet ir priėmimo...

Lapkričio 25 dieną Prienų parapijos namuose pristatytas naujas dienos centras „Kryžkelės“, kuriame lankytojai priimami be išankstinių nuostatų. Šiame centre veiks labdaros valgykla, bus teikiama humanitarinė pagalba, socialinės, higienos ir kitos žemo slenksčio pagalbos paslaugos, atliepančios Prienų bendruomenės atstovų poreikius.

Organizacijų – VšĮ „Gilės sodas“ ir Prienų dekanato Carito – atstovų kvietimu, parapijos namuose apsilankę Prienų rajono savivaldybės vadovai, socialiniai partneriai buvo supažindinti su Centro veiklomis, iniciatyvomis, savanorių teikiama pagalba žmonėms, dėl įvairių priežasčių atsidūrusiems krizinėse situacijose, stokiantiems supratimo, šilumos, materialios ir kitos pagalbos.

Už suteiktą saugią erdvę visuomenės nariams, esantiems atskirtyje ar užribyje, už savanorių telkimą, jų teikiamas paslaugas renginio metu daug gerų žodžių skirta Prienų dekanato dekanui **Vaidotui Labašauskui**, Prienų dekanato Carito vadovei **Kristinai Žuklienei** bei savanorėms, VšĮ „Gilės sodas“ vadovei **Imai Urbonaitei** ir jos suburtai profesionalų komandai.

Meras **Alvydas Vaicekuskas** teigiamai įvertino parapijos namuose veikiančių organizacijų indėlį padedant tiems bendruomenės nariams, kuriems labiausiai to reikia. Savivaldybė, skatindama šią veiklą, prie naujos erdvės įrengimo

Su Dienos centro įkurtuvėmis kleboną **V. Labašauską**, Prienų dekanato Carito vadovę **K. Žuklienę** ir VšĮ „Gilės sodas“ vadovę **I. Urbonaitę** pasveikino **Vilkaviškio vyskupijos Caritas** direktorius kun. **Gintaras Urbštas**.

prisidėjo 15 tūkst. eurų iš Religinių bendruomenių ir bendrųjų rėmimo priemonės.

Dienos centro „Kryžkelės“ įkurtuvių proga parapijos namų bendruomenę pasveikino Vilkaviškio vyskupijos Caritas direktorius kun. **Gintaras Urbštas**, Prienų ligoninės, Prienų socialinių paslaugų centro, Prienų visuomenės sveikatos biuro, Maltos ordino pagalbos tarnybos, Prienų maltiečių atstovai, Prienų policijos bendruomenės pareigūnės ir kiti socialiniai partneriai.

Susitikimo metu užsimezgė atviras pokalbis apie partnerystę ir bendrų sprendimų paiešką, siekiant įveikti kylančius iššūkius, pasidalinta savanorystės patirtimis, aptartos galimybės stiprinti bendradarbiavimą ir tarpusavio supratimą. Po pokalbio susirinkusieji buvo pakviesti apžiūrėti ką tik įrengtos virtuvės ir valgyklos patalpas, kartu su Centro lankytojais

pasivašinti „Carito“ savanorių paruošta šilta sriuba, arbata, sausainiais.

VšĮ „Gilės sodas“ vadovė **Irma Urbonaitė** pasidžiaugė naująją Dienos centro paslaugų erdve, padėkojo visiems, prisidėjusiems prie jos atsiradimo: ir išdrįsusiems apie tai svajoti, ir suteikusiems dvasinį impulsą bei skyrusiems materialinę pagalbą Centro įrengimui: klebonui dekanui **Vaidotui Labašauskui**, diakonui, Carito savanoriams, Prienų rajono savivaldybės administracijai, kiekvienam parapijos tikinčiajam, paaugojusiam kilniam tikslui.

Ji akcentavo, kad Prienų parapijos namai tarnauja ne vien religinės bendruomenės poreikiams, po jų stogu buriasi lankytojus ir jų šeimų narius vienijančios Anonimių alkoholikų, Veiklių žmonių bendruomenės, Carito, Maltos ordino savanoriai, nevyriausybinių

(Nukelta į 2 p.)

Nustatė naujus nekilnojamojo turto mokesčio tarifus verslui ir gyventojams

Lapkričio 27 dienos posėdyje Prienų rajono savivaldybės taryba balsų dauguma nustatė naujus nekilnojamojo turto mokesčio tarifus Prienų rajono savivaldybės teritorijoje, jie įsigalios nuo 2026 m. sausio 1 dienos.

Tarifus verslui buvo pasiūlyta diferencijuoti pagal įmonės dydį: didelių įmonių valdomiems nekilnojamojo turto objektams tarifas bus skaičiuojamas 0,7 procento nekilnojamojo turto mokesstinės vertės; nedidelių įmonių – 0,6 proc. nekilnojamojo turto mokesstinės vertės. Apleistam ir neprižiūrimam turtui, įtrauktam į sąrašą, bus

skaičiuojamas maksimalus tarifas – 5 procentai nekilnojamojo turto mokesstinės vertės.

Iki šiol buvo taikomas 0,8 proc. tarifas nuo nekilnojamojo turto mokesstinės vertės ir 3 proc. tarifas nenaudojamam, apleistam ar neprižiūrimam nekilnojamojam turtui. (Nukelta į 5 p.)

MEGA
prekybos ir laisvalaikio centras

**NE TIK STEBUKŲ ŠALYJE
SVAJONĖS PILDOSI**

Daugiau informacijos:

PLC „Mega“ Islandijos pl. 32, Kaunas
www.mega.lt

Prienų parapijos namų Caritas savanorės jau antrus metus įgyvendina Šiltos sriubos iniciatyvą.

Nuomonė Rytas STASELIS

Šaltinių šokiai

Šurmulyje dėl praėjusią savaitę žiniasklaidon nutekėjusios informacijos apie naują JAV taikos planą Ukrainoje niekaip nenurimsta. Žurnalistai tęsia spėlionės apie tai, kas, kada ir su kuo kalbėjosi, derino plano detales. Kas yra tikrieji naujos iniciatyvos autoriai.

Visame šiame spėlionių ir informacijos nutekėjimo procese nemažėja rūko. O dar daugiau – tiesiog šiukšlių, dėl kurių gali įsisopėti galva.

Ką iš tiesų galime žinoti jau dabar. Amerikietiški, europiniai bei rusiški šaltiniai sutaria, kad pirminį naujojo 28 punktų taikos plano variantą parengė Maskva. Greičiausiai prezidento Vladimiro Putino užsienio politikos patarėjas Jurijus Ušakovas ir Tiesioginių investicijų fondo vadovas Kirilas Dmitrijevas, tapę vienu svarbiausių Kremliaus derybininkų. Plano projektą jie perdavė JAV partneriams, kur prie jo prisėdo prezidento Donaldo Trumpo specialusis pasiuntinys Stevenas Wittkoffas ir greičiausiai prezidento žentas Jaredas Kushneris, pirmosios D. Trumpo kadencijos metu svarbiai prisidėjęs prie vadinamųjų „Abraomo susitarimų“ tarp Izraelio ir kai kurių arabų šalių.

Tokią spėlionę mėgino patvirtinti britų „The Guardian“, kuris po tam tikros lingvistinės ekspertizės dar praėjusios savaitės pabaigoje skelbė, kad plano projekto tekstas neabejotinai buvo rašytas rusų kalba ir tik vėliau išverstas į anglų. Todėl tekste esą liko negyvybingų, nevertojamų anglišku sąvokų ir kalbos konstrukcijų.

Taikos plano Ukrainoje projekto autoriai savo ar statyminių rankomis dokumento turinį nutekino į žiniasklaidą. Likus dviem dienoms iki D. Trumpo Rusijos naftos gigantams „Rosneft“ bei „Lukoil“ paskelbtų sankcijų įsigaliojimo (lapkričio 21 d.). Turėdami tikslą tas sankcijas atidėti ar bent jau minimizuoti jų poveikį (ypač dėl „Lukoil“ valdomo turbo užsienyje). Nesėkmingai.

Kas aišku dar? Ogi tai, kad D. Trumpas apie naująją taikos iniciatyvą iš pradžių kalbėjo itin aptakiai, vengė bet kokios konkretikos. Nors ir pabrėždamas, kad Ukrainai jo nederėtų atmesti tiesiog. Būta pranešimų JAV medijose, esą D. Trumpas dokumento net neskaitė. Tačiau vėlgi – skelbta informacija buvo paremta neįvardintų šaltinių kalbėjimu su anonimiškumo sąlyga. Nors galėjo būti ir taip. D. Trumpas iki šiol demonstravo pasitikėjimą savo derybininkais ir tuo, ką jie veikia.

Ko gero, labiau teisūs yra tie politikos analitikai, kurie šia tema pabrėžia, kad amerikiečių derybininkams buvo visiškai netikėta, kad rusų parengto plano metmenys nutekėjo į žiniasklaidą. Gi antrieji siekė labai konkrečių tikslų. Be sankcijų prieš „Rosneft“ ir „Lukoil“ suspendavimo, jie galėjo tikėtis, kad Ukrainos prezidentas Volodymiras Zelenskis atmes parengtą planą iš principo kaip nepriimtą jo šaliai. Tikslas: parodyti, esą Rusija siekia realios taikos, siūlo savo variantus, o V. Zelenskis siekia tik spyriotis palai komas Europos šalių.

Jei buvo taip, tai užmačia neišdegė. V. Zelenskis pirmosiomis dienomis po žiniasklaidos pranešimų apie „taikos planą“ akivaizdžiai buvęs „ties riba“ (galima prisiminti jo viešą pareiškimą, esą Ukraina gali būti priversta rinktis savo orumą ir kartu netekti esminio sąjungininko kare – JAV) galų gale pavedė savo komandą rimtai derėtis su JAV atstovais ir nesuteikti progų apkaltinti jo šalį taikos proceso sabotavimu.

Dabar sakoma, kad naujasis „taikos plano“ projektas sumažėjo savo apimtį, Ukraina nubrėžė bent tris sau nepriimtinas „raudonas linijas“ (dabar Rusijos kariuomenės okupuotų teritorijų atsisakymo, savo kariuomenės skaičiaus ribojimo ir Konstitucijoje įtvirtinto narystės NATO bloke siekio) ir pasiuntė kamuolį atgal amerikiečiams bei rusams.

Kita vertus, jeigu Kremliaus užmačia buvo siekti, kad naująjį planą V. Zelenskis tiesiog atmetų, tai dar nereiškia, kad Maskva turėjo tikslą jį priimti.

Taip, net Vladimiras Putinas apie dokumentą spėjo pakalbėti palankiai. Taip, planas numato tokias nuostatas kaip „užtikrinta Ukrainos nepriklausomybė“ bei Rusijos įsipareigojimas nebepulti Ukrainos ar Europos. Tačiau patirtis, deja, akivaizdžiai rodo, kaip Rusija šiame amžiuje paiso savo anksčiau prisimintų tarptautinių įsipareigojimų. Ar tai būtų Budapešto memorandumas, ar Minsko susitarimai.

Kitą savaitę apie tai dar bus naujienų.

Dienos centras „Kryžkelės“ – saugi erdvė alkstantiems ne tik sriubos, bet ir priėmimo...

(Atkelta iš 1 p.)

organizacija „Gilės sodas“. Jas vienija bendras vertybinis pagrindas ir tikslas – teikti pagalbą jos reikalingiems.

Klebonas dekanas Vaidotas Labašauskas priminė, kad, vadovaujantis krikščioniškais ir bendruomeniškumo principais, pagalba alkstantiems, vargstantiems ir stokojantiems turi būti teikiama nuolat, ne tik prieš didžiąsias metų šventes. Jis pasidžiaugė glaudžiu bendradarbiavimu su nevyriausybine organizacija „Gilės sodas“ ir aktyviaja jos vadove Irma Urbonaite, NVO vykdomomis programomis, skirtomis šeimoms, jaunimui, asmenims, reikalingiems psichologinės ir kitokios pagalbos, sugrįžusiems iš įkalinimo vietų, priklausomiems nuo žalingų įpročių, tarpininkavimu pasiekiant atskirtyje esančias visuomenės grupes. Jis taip pat padėkojo Prienų parapijos „Carito“ savanoriams, jų vadovei Kristinai Žuklienei už parapijos namuose įgyvendinamas iniciatyvas.

Jau vienerius metus kartą per savaitę Prienų Carito savanoriai sėkmingai įgyvendina Šiltos sriubos iniciatyvą. Parapijos namuose lėkšte sriubos vaišiniami ir senyvo amžiaus, vieniši asmenys, namuose neturintys sąlygų ar igūdžių pasigaminti karšto maisto, ir benamystę patiriantys prieniečiai. Keli samčiai garuojančios sriubos tampa pretekstu pasikalbėti, o prie stalo užsimezgę pokalbiai perauga į pasitikėjimo vertus ryšius, kurie Carito savanoriams padeda „prisijaukinti“ žmones, išgirsti jų istorijas, sužinoti dabartinius poreikius ir labai mažais žingsneliais keisti gyvenimus.

Įrengus naują virtuvę, sriuba bus verdama ir išdalinama vietoje. Nuo kitų metų prieniečiai labdaros valgykloje galės lankytis du kartus per savaitę – antradieniais ir ketvirtadieniais.

Nuo 2024 m. spalio 1 d. išdalinta apie 1500 sriubos porcijų. Antradieniais 4 – 5 savanorės pamaitina apie 20 žmonių. 2025 m. užregistruota 1040 apsilankymų, visus metus sriuba dalinta 30 – 35 asmenims. Šiltos sriubos iniciatyvoje savanoriauja 10 – 12 ilgalaikių savanorių.

Gyventojams teikiama nuolatine parama ir maisto produktais, jų krepšelius centro lankytojai gali parsinešti į namus. „Gilės sodo“ savanoriai produktus gauna iš Maisto banko, ūkininkų, pavienių asmenų, kurie paaukvoja daržovių, vaisių, kitų gėrybių. Ši parama skiriama šeimoms, pažeidžiamiems asmenims. „Manome, jeigu žmogus išdrįsta kreiptis į Caritą ir paprašyti paramos maistu, jam turi būti tikrai blogai, todėl atėjusiųjų neprašome pateikti asmens ar gautų pajamų duomenis,“ – sako I. Urbonaitė.

Maisto produktų paketai paskirtomi antradieniais ir ketvirtadieniais. Per savaitę jų išdalinama iki 50-ties. Per metus dėl šios paramos apsilankyta 2600 kartų. Per dvejus metus Maisto bankas perdavė 7943 kg maisto produktų, paramos vertė siekia 10 tūkst. eurų.

Nuo šių metų gruodžio 1 dienos Prienų parapijos namuose pradeda veikti katalikiškas Vaikų dienos centras, už kurio veiklas atsakingas Maltos ordinas. Kaip sakė jo atstovė, šio centro misija – sukurti saugią aplinką vaikams, organizuojant turiningą laisvalaikį po pamokų. Vaikams bus padedama paruošti namų darbus, formuojami teisingi socialiniai, darbiniai igūdžiai, tei-

Klebonas V. Labašauskas pašventino naujos labdaros valgyklos ir virtuvės patalpas.

kiamas emocinis palaikymas, skiepijamas tikėjimas per vertybių ugdymą, dalyvavimą šv. Mišiose, parapijos renginiuose, švenčiant kalendorines šventes.

Prienų parapijos namuose Vaikų dienos centras veiks penkias dienas per savaitę, po 4 valandas per dieną, iki 17 val. Jį lankys 20 mokyklinio amžiaus vaikų iš pažeidžiamų šeimų. Jame dirbs du socialiniai darbuotojai.

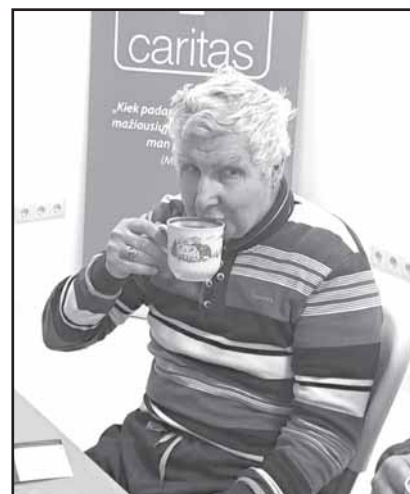
Užsukusiesiems į parapijos namus savanoriai parenka švrių, sezonui tinkančių drabužių, avalynės. I. Urbonaitės teigimu, senajame Carito pastate esantis dušas, skirtas lankytojams, nebuvo patogus, todėl neseniai įrengtos naujos patalpos, kuriose higienos paslaugos bus teikiamos kartą per savaitę. Ketinama įrengti ir nedidelę skalbyklą, kurioje bus galima išsiskalbti rūbus, patalynę, tačiau šiems darbams, buitinių technikos įsigijimui dar reikia surinkti lėšų.

Be nuolat teikiamų paslaugų, parapijos namuose organizuojamos ir periodinės akcijos. I. Urbonaitė pasidžiaugė tomis įstaigomis, kolektyvais, pavieniais asmenimis, kurie ir šiais metais geranoriškai prisidėjo prie antrus metus Lietuvos Carito iniciuotos akcijos „Dosnumo krepšeliai“ ir paaukėjo nemažai ilgo galiojimo produktų, saldumynų, kuriuos Carito savanoriai išrūšiavo į 145 krepšelius ir gruodį išnešios daugiavaikėms šeimoms, nepasiturintiems asmenims. Šiemet prieniečiai buvo dosnesni, ir paramos surinkta daugiau, krepšeliai bus dalinami Prienų dekanato teritorijoje, Prienų mieste ir kaimiškose seniūnijose.

Du kartus per metus – prieš šv. Kalėdas ir šv. Velykas – Carito ir „Gilės sodo“ savanoriai prekybos centruose iš gyventojų renka paramą ilgo galiojimo maisto produktais. Netrukus ši akcija vėl bus paskelbta, todėl I. Urbonaitė paragino prieniečius nepraeiti tuščiomis pro savanorių vežimėlius ir papildyti juos maisto produktais, konservais, kurie nepasiturintiems žmonėms suteiks viltį sulaukti sotesnių švenčių. Pavasarinės Maisto

Kartą per savaitę lankytojai vaišiniami dubenėliu sriubos. Autorės nuotraukos

Lankytojas Romukas džiaugiasi šiltu priėmimu ir maistu.

banko akcijos metu buvo išdalinta per 100 krepšelių.

Ne vien ištiesta pagalbos ranka, bet ir skirtas laikas, asmeninis dėmesys, atjauta mažina socialinę atskirtį bendruomenėje. Šventinis laikotarpis simbolizuoja nuoširdų artumą su šeima bei artimaisiais, tačiau nemažai žmonių per šventes lieka vieni. Todėl prieš didžiąsias metų šventes, **gruodžio 20 dieną**, į parapijos namus kartu švęsti Kūčių rytmetį kviečiami visi, kas neturi šeimos ar yra atsiskyrę nuo artimųjų.

„Jautru tai, kad mūsų bendruomenėje netrūksta vienetų išgyvenančių žmonių, todėl tokie susibūrimai labai reikalingi,“ – akcentuoja I. Urbonaitė.

Prienų parapijos namuose geri darbai atliekami tyliai, jiems nereikia skambios reklamos, informacija apie galimybę čia gauti įvairių pagalbą gyventojus pasiekia iš lūpų į lūpas – iš lankytojų, socialinių partnerių. Nemažai pagalbos reikalingų žmonių į parapijos namus nukreipia VšĮ „Gilės sodas“ specialistai, vykdančios visuomenės užimtumo, gerovės didinimo ir kitas programas, teikiančios psichologų, psichoterapeutų, priklausomybių konsultanto, socialinio darbuotojo individualias bei grupines paslaugas. Teikiant pagalbą, laikomasi principo: kiekvienas yra svarbus, reikšmingas ir turi būti išgirstas.

Bendra parapijos namų bendruomenės kuriama vertė: per metus įvairias paslaugas gauna 270–300 unikalų asmenų, į savanorystės veiklas įsitraukia apie 40 mūsų krašto gyventojų.

I. Urbonaitės įsitikinimu, ne mažiau svarbu tai, kad šioje erdvėje sudarytos puikios sąlygos savanorystei atsiskleisti, gimsta bendruomeniškumo ugdymo ir stiprinimo iniciatyvos. Todėl **gruodžio 5 dieną**, minint Tarptautinę savanorių dieną, Prienų parapijos savanoriai bus pakviesti į šv. Mišias Prienų bažnyčioje ir pagerbimo vakarą, taip jiems padėkojant už laiką ir pastangas, skirtas savanoriškai veiklai.

Dalė Lazauskienė

Nemumėlis

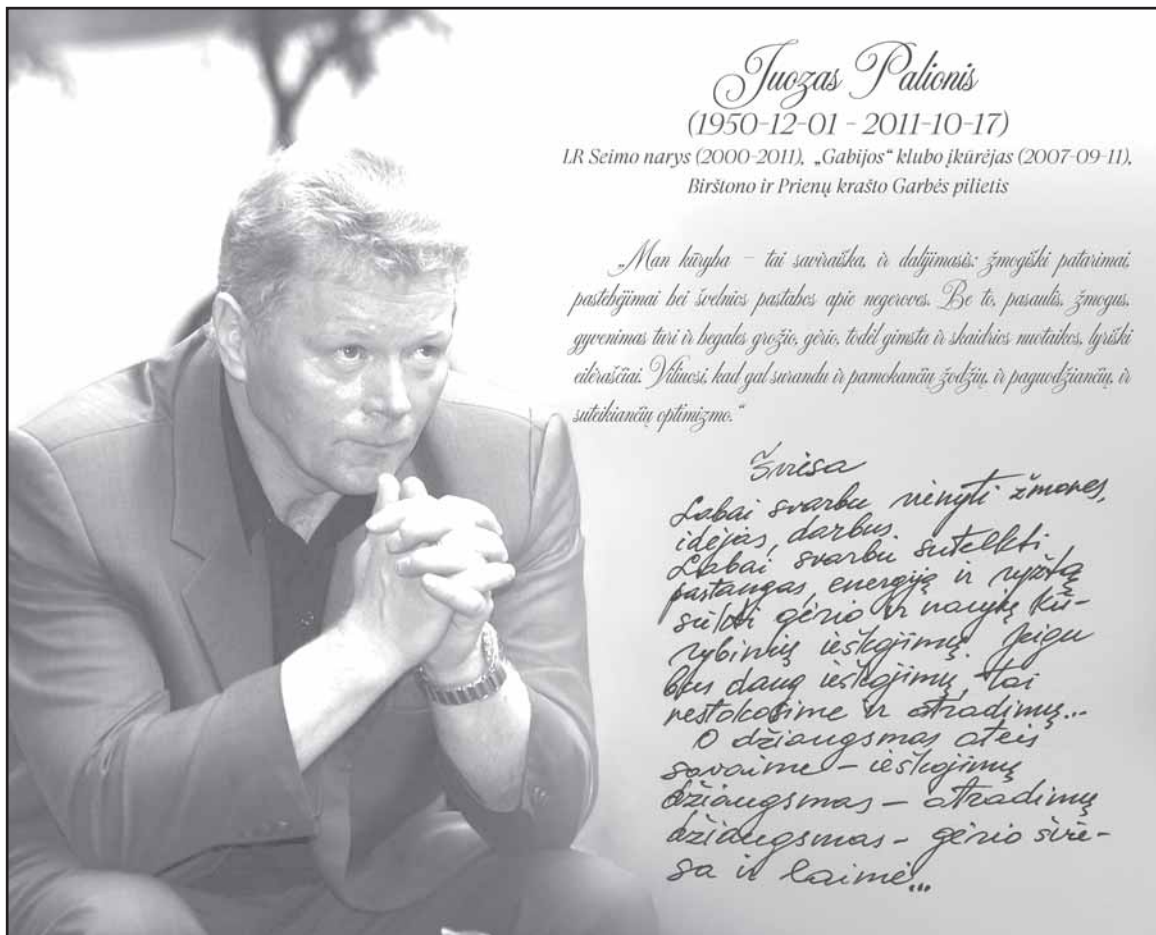
„Gabijos“ įkūrėjas, Birštono ir Prienų krašto Garbės pilietis Juozas Palionis gruodžio 1-ąją būtų šventęs 75-erių metų sukaktį...

Gyvenimas pasirinko, kad gimiau, augau ir gyvenu tame pačiame, ir Juozo PALIONIO gimtajame, Birštono krašte. Tų pačių mokytojų mokomi abu baigėme Birštono vidurinę mokyklą. Bendras pomėgis žodžiui, gimtajai kalbai, kūrybai po daugelio metų paskatino drauge rašyti knygą apie Juozui ir man artimą Siponių kraštą. Po tragiškos Juozo Palionio netekties – „pastatyti paminklą“ – sudaryti ir būti jo atminimui skirtos knygos „leškojimų šviesa“ bendraautore.

Šiandien atmintyje vis dar ryškus ir jautrus prisiminimas – 2025 metų Vasario 16-oji diena Prienų kultūros ir laisvalaikio centre. Tadien vyko iškilmingas, Valstybės dienai skirtas, renginys, kurio metu pagerbiami iškilūs, Prienų kraštą gražiais darbais garsinantys žmonės. Salė buvo pilnutėlė žmonių. Ore tvyrojo susikaupimas, rimtis, jaudulys. Ir štai – skelbiama Valstybės dienos minėjimo pradžia. Pristatomas pirmasis Prienų krašto Garbės piliečio apdovanojimui teikiamas nominantas – Juozas Palionis (po mirties). Į sceną atsiimti garbingo apdovanojimo pakyla Juozo Palionio šeima: žmona **Julija**, dukra **Edita**, sūnus **Andrius** su žmona **Egle** ir mažasis anūkelis **Juozukas**. Pastarasis džiaugiasi dėmesiu, iškelia rankutes į viršų ir ima ploti. Didžiulė žmonių auditorija Kultūros cento salėje tarsi vienu įkvėpimu, niekieno neraginta pakyla iš vietų ir sustingsta tylos ir pagarbos akimirkai... Po žymaus Prienų krašto žmogaus Juozo Palionio žūties jau buvo praėję tryliką metų...

Maži ir dideli, prasmingi ir gražūs Juozo Palionio darbai, jo paties asmenybė, paliko galias pėdas gimtinės žemėje, žmonių širdyse, knygų puslapiuose, mūsų visų istorijoje. Teisinga ir akivaizdu.

Birštono – Prienų kūrėjų klubo „Gabija“ vadovė
Valė Petkevičienė

Juozas Palionis
(1950-12-01 - 2011-10-17)

LR Seimo narys (2000-2011), „Gabijos“ klubo įkūrėjas (2007-09-11),
Birštono ir Prienų krašto Garbės pilietis

Man knyga – tai savaistra, ir dalijimasis žmogiški patarimai, pastebėjimai bei švelnios pastabos apie negerovą. Be to, pasaulis, žmogus, gyvenimas turi ir begalę grožio, gerio, todėl gimsta ir šaunios nuotaikos, lyriški eilėraščiai. Viliusi, kad gal surandu ir pamokančių žodžių, ir paguodžiamųjų, ir sutikiamųjų optimizmą.

Šviesa
Labai svarbu rinkti žmones,
idejas, darbus.
Labai svarbu sutelkti
pastangas, energiją ir rūpestį
suaugusių žmonių ir vaikų kūrybinis
iššūkis. Jis yra
daug iššūkių, tai
restoracija ir atstatymas...
O džiaugsmas ateis
savaimė – iššūkių
džiaugsmas – atstatymų
džiaugsmas – gerio šviesa
ir laimė!

Knygoje „leškojimų šviesa“ (2024 m.), skirtoje žymaus kraštiečio atminimui, įamžintos jį pažinojusių žmonių mintys:

Ona Valerija Grybauskienė:

„Nuklydusi į prisiminimus, aš visuomet prisimenu Juozo Palionio ranką, ištiestą pasilabinti. Nuo širdies ir iš širdies. Savo kūrybą taip pat drįstu priartinti prie Juozo kūrybos. Manau, kad mūsų abiejų mintys ir širdys pasirinko tą pačią kryptį: gamtos grožį, džiaugsmą dėl gimtinės žmonių, pagarbą istorijai.“

Antanas Krūvelis:

„A. Maceina tvirtina: Žmogaus buvimo paslaptis glūdi ne tame, kad gyvena, bet kam gyvena.“ Manau, kad Juozas Palionis kaip tik ir buvo tas žmogus, kuriam paprasto buvimo buvo per maža, juo nesitenkino. Taip atrodo man.

„Pamenate pasakas, gerąsias, lietuviškas. Iš kažkur atsiranda senukas – elgeta. Jis pataria, padeda. Ar jums niekad nekilo klausimas, kodėl ne puošnus ponas, o kuklus žmogus? Čia ir yra visa esmė. Kas supranta gyvenimo prasmę, tas žino, kad viską lemia ne tai, kas blizga ir brangu, o tik žmoniškumas.“ (Juozas Palionis)

Paprastas, o sykiu ir išmintingas suvokimas lėmė Juozui Palioniumi būti ir pasilikti žmonių lyderiu, autoritetu, pagarbos verta asmenybe, Nemuno krašto Garbės piliečiu. Sektinas pavyzdys, į kurį verta lygiuotis, iš kurio vertėtų pasimokyti ne vien eiliniam piliečiui.“

Gediminas Kirkilas:

„Vis dėlto su Juozu daugiausia kalbėjome apie knygas, kurias mūsų kartos žmonės ypač vertino. Tąsyk ir sužinojau apie Juozo literatūrinius bandymus, kurie jam, regis, nebuvo savitiksli reikalas, be jokių pretenzijų į koki nors aukštąjį meną, tiesiog siekis poetiškai užfiksuoti pasaulį, savo matymą ir mintis. Labiausiai įstrigo tiesi, bet gili Juozo mintis iš aforizmo „Gerumas“:

„Gyvenime ir gamtoje nebūna vakuomo, todėl, kai gėris užima daugiau erdvės ir laiko, mažiau vietos lieka blogiui.“ Ir Juozas Palionis ne tik apie tai rašė, bet ir padarė – savo gyvenimu, darbais ir kūryba blogio erdvę sumažino ženkliai. Jis parėmė, sudarė, išleido dešimtis knygų apie savo Birštono ir Prienų kraštą bei jo žmones. O kiek dar būta kūrybos vakarų, skaitymų, žmonių susibūrimų, dalijantis poezija, mintimis, jausmais? O kiek, kas žino, per tuos susitikimus paskatinta kurti naujų būsimų poetų ir rašytojų, kuriais jo gimtasis kraštas tikrai gali pasigirti.“

Aldona Milda Valatkienė:

Be žmonių joks kraštas neturi praeities nei ateities. Sąžiningai dirbdami savo kasdienius darbus, žmonės negalvoja, kad kada nors kas nors sugalvos apie tai surašyti į knygą. Gal todėl unikalų, kad paprastus, bet drauge ir svarbius darbus nudirbę žmonės atsiranda knygos puslapiuose. Visi žinom ir suprantam, kad mūsų atmintis ribota ir laikina. Išsisim mes, išsis istorija. Todėl ją užfiksuoti knygos puslapiuose mums reikiama išlikti. Tėvai ir gamta mūsų kraštietį Juozą Palionį apdovanojo talentingomis savybėmis – plačiu žvilgsniu žiūrėti į žmogų, gimtinę, išlikimą. Įprasminti žmogaus gyvenimą, kuris teka kaip upės vanduo, verta jau vien todėl, kad tik dėl knygos mūsų krašto žmonės pasilikis istorijoje.

Regina Rasimaitė-Tamašauskienė:

„Ilgam atmintin įstrigo vienas gerb. Juozo skambutis. Kaip visuomet tradiciškai pasisveikinęs „labas pavakarys“, Juozas Palionis su didžiule ekspresija ir užsidegimu, vos ne vienu atsikvėpimu, padiktavo man savo naujo kūrybinio vaisiaus – eilėraščių mamai – žodžius. Juozas Palionis skambindavo dažnai, kada parašydavo kažką naujo ir norėdavo, kad mes pabandytume pagal

jo eiles sukurti muziką. Eilėraščiai būdavo skirti tėviškės gamtai, jos grožiui, mamai, mylimai upei Nemunui. Visgi tas pavakarys, kai Juozas Palionis savo kūrybos eilėmis išsakė meilę mamai, buvo kitoks – ypatingas, nepamirštamas, nes tą pavakarį kitame telefono ragelio gale aš girdėjau iš jaudulio virpantį ne vien žmogaus balsą, bet ir širdį... Negalėčiau šiandien pasakyti, kuris motyvas buvo stipresnis: ar gerb. Juozo emocija, ar eilėraščių žodžiai, ar melodijos parinkimas, o gal ir viskas sykiu. Tačiau ir šiandien tą pavakarį padiktuotos eilės, tapusios daina, įrašytos į mūsų ansamblio anšlaginių dainų programą. Tebeskamba ir džiugina klausytojus.“

Genovaitė Mačiūtė:

„Kai galvoju apie savo tėvų kartą, negaliu atsistebėti, kiek daug jie žinojo, mokėjo ir be interneto, ir be to „visažinio“ Google. Gal tam ir duotas gyvenimas, kad suvoktum, jog ne su tavimi pasaulis prasidėjo ir kad toli nenuėisi nevertindamas kitų, gyvenusių prieš tave, savo meile, savo žiniomis ir savo tikėjimu tave auginusių.“

Matyt, tą tiesą buvo gerai supratęs ir šviesios atminties Juozas Palionis, savo krašto žmonių gyvenimus skubėjęs sudėti į knygas, rėmęs jų leidybą.

Dėkui knygai ir knygą dalijančioms rankoms. Ir išėję, ir išėjusiųjų nepamiršę, dar tebeskaitantys – visi sugrįžtame prie knygos. Ji daug ko moko. Moko ir padėkoti.“

Česlovas Juršėnas:

„Kartą esi pasakęs: „Nuolat jauskime skolą gimtinei...“ Ir Tu visą laiką ją jautei ir, svarbiausia, nelikai skolingas. Pažinojusieji gerbė Tave už kuklumą, paprastumą ir nuoširdumą, o bendradarbiai – už reikalų išmanymą, nes Tu iš prigimties apdovanotas darbštumu ir pareigingumu. Tau iš tikrųjų rūpėjo viskas: globalinės pasaulio, mūsų valstybės, gimtojo rajono problemos ir paprasto vaikų darželio reikalai. Tavo „Pėdos tėviškės žemėje“ ilgai išliks ryškios.“

„Knyga yra labai talpus indas“

(Antanas Krūvelis)

Trumpos, apniukusios, šviesos stokojančios lapkričio dienos vis anksčiau apsigobia tamsia vakaro skraiste. Anksti užklupusios sutemos visgi akis kreipia į šviesą, kviečia dažniau vakarus leisti su knyga. Gera žinoti ir savo akimis įsitikinti, kad bene vieninteliu šviesos skleidėju atokiose kaimo vietovėse dar išliko bibliotekos. Jos šiandien – bendrystės ir kultūros židiniai. Į vieną iš tokių, atokesnių Prienų rajono savivaldybės bibliotekų Užuguostyje susiruošėme ir mes, Birštono – Prienų kūrėjų klubo „Gabija“ nariai drauge su ištikima palydove – knyga „leškojimų šviesa“. Drauge į kelionę įsidėjome ir knygos iliustracijų (autorė Karolina JAKIMAVIČIŪTĖ) bei klubo narių fotoportretų parodas. Mūsų kelionės pasirinkimas niekada nebūna atsitiktinis, juolab kad šios knygos autoriai – tai po visas Prienų ir Birštono apylinkes išsi-barstę žmonės. Škart klubo kūrybinę „duoklę“ skubėjome atiduoti labai ryškiai Užuguosčio krašto asmenybei – ilgamečiam Užuguosčio mokyklos istorijos mokytojui, jos direktoriui, ištikimam kūrybinių projektų dalyviui, knygos „leškojimų šviesa“ bendra autoriui, kolekcionieriui, garbingam Prienų krašto žmogui – šviesaus atminimo Antanui KRŪVELIUI. Šiais metais spalio 21 d. gerb. Antanas Krūvelis būtų šventęs savo 90-ąjį gimtadienį...

(Nukelta į 4 p.)

„Knyga yra labai talpus indas“

(Antanas Krūvelis)

(Atkelta iš 3 p.)

Žmonės išeina, užariami keliai, be pėdsakų išnyksta sodybos, o knygos dėka visa tai prikeliama, auginama šiandienos ir ateities kartoms.

Mūsų kelionės į bibliotekas, į susitikimus su skaitytojais, knygų sklaida bendruomenėje – tai žinia ir tikslas, kuriuo patvirtiname knygos svarbą, jos reikalingumą. Tai puikiai jautė ir savo mintis kūrybiniais projektams rašęs Antanas Krūvelis:

„Pasirodo, knyga yra labai talpus indas, jeigu į ją galima sudėti ne tik gimtinę, bet net visą šalį, žmonių gyvenimus. Ko gero, be knygos nelengva būtų pajusti gyvenimo pilnatvės. Su knyga niekada nesijausi visiškai vienišas. Sėdėti prie kompiuterio ar pasinerti į elektroninės knygos skaitymą planšetėje, išmaniajame telefone ir turėti rankose knygą, versti jos lapus, manau, yra labai skirtingi dalykai. Knygą gali ne tik skaityti – ją gali nejučia ir paglostyti, ir prie krūtinės priglausti, net po galva pasidėti. Prie elektronikos visa tai nesiderina, ir tiek. Knyga, kaip ir žmogus, gimsta skausmuose, kartu suteikdama daug džiaugsmo ir laimės. Ji, kaip ir žmogus, turi kūną ir dvasią. Jos dvasia – tai begalinis žmogaus dvasinis pasaulis, su kuriuo bendraudamas tobulini savo protą, mąstymą, taurini jausmus. Knyga – tai visų

žmonių turtas, todėl nevalia prieš ją kelti rankas“.

Džiaugiamės, kad mus priima, kad esame laukiami ir kad žmonėms reikia tokių susitikimų. Kai matai ir jauti įdėmų klausančiųjų žvilgsnį, šiltą rankos paspaudimą, jautrų padėkos žodį, norisi kuo daugiau dalintis tuo, kas netilpo į knygos puslapius, kas pasiliko tarp eilučių ir atmintyje. Dalintis, duoti visuomet lengviau negu imti. Juk dalijamės viskuo, kaip ir rašė klubo įkūrėjas **Juozas Palionis**: „Viskuo, kuo galime, ką turime – duona, pastoge, išpūdziais, mintimis“. Susitikime su skaitytojais Užuguostyje kiekvienas turėjome kuo pasidalinti. Bibliotekos vedėja **Rasa Žvirblienė** – šiltais knygų namais, skaitytojų auditorija – dėmesingumu, Siponių krašto bendruomenės vokalinis ansamblis „**Vizdija**“ (vad. **Romualdas Žukauskas**) lyrinių dainų akordais, „Gabijos“ klubo nariai **Angelija Kubilienė**, **Aušra Sarnickienė**, **Ramutė Bidvienė**, **Jurgis Montvila** ir kūrybinio vakaro svečiai: **Onutė Ročienė** ir **Jonas Grabauskas** – savo kūryba, fotomenininkė **Karolina** – parodos pristatymu, Juozo Palionio labdaros ir paramos fondo atstovės **Edita Palionytė** ir **Julija Palionienė** – nuoširdžiais padėkos žodžiais, šiltais prisiminimais, dovanėlėmis.

Grįžtamasis ryšys egzistuoja ir jis atsiranda tuomet, kai tiki tuo, ką darai, tiki žmonėmis, gerumu, teisingų ir gražių darbų svarba.

Valė Petkevičienė
Birštono – Prienų kūrėjų klubo „Gabija“ vadovė

Įamžinę savo laiką ir save jame... arba prisitaikę, bet nesusitaikę...

(Kelios mintys perskaičius Raimundo Pranckevičiaus sudarytą prisiminimų ir pamąstymų knygą apie Kauno ketaus liejyklą „Mus lydė neišlydė“.)

Prisipažinsiu, paėmusi į rankas storą ir sunkią daugiau nei 500 psl. knygą, pasižiūrėjau į ją gana skeptiškai, nors ir labai mėgstu skaityti memuarus, prisiminimus. Iš tokių knygų, nors paprastai būna rašoma tik apie vieno žmogaus ar šeimos likimą, dažnai sužinai daug daugiau aprašomo laikmečio istorinių detalių, nei tai pateikia istorijos vadovėliai. O čia tik vienos įmonės, vieno kolektyvo žmonių prisiminimai. Ir dar tokios įmonės, kurios darbu niekada neteko domėtis, kažko daug girdėti. Gal tik tiek, kad visi kauniečiai žinojo, kur ji yra, nes pravažiuodamas tą kvartalą Petrašiūnuose negalėjai nepastebėti rūdžių ir dulkių sluoksnio, to „pragaro“ užteršto oro.

Bet pradėjęs skaityti atsitiko keistas dalykas, nes nuo pirmųjų puslapių knygos sudarytojo, to paties kolektyvo senbuvio R. Pranckevičiaus stilius ir knygos struktūra, jo pašnekovų, ir įvairių profesijų bendradarbių, ir buvusių vadovų autentiški prisiminimai taip įtraukia ir sudomina, kad pradžioje sunku ir suprasti, kur čia visa paslaptis – žmonės tai nepažįstami, gamyklos veikla taip pat ne tokia jau romantiška, o ir ne romaną ar nuotykių knygą skaitai. Tik jau vėliau suvoki, kad tai tavo pačios, tos taip vadinamos „prarastosios kartos“ gyvenimas, tas pats laikmetis, o tų žmonių gyvenimai buvo visai šalia. Gana atviri ir nuoširdūs pasakojimai apie to meto žmonių susiklosčiusius likimus, apie daugelio jų kelią į mokslą, apie įsidarbinimą mieste, jų karjerą. Čia pat ir jų tėvų, senelių istorijos, ne vieno apie labai skaudžius likimus tremtyje, artimųjų ne tektis.

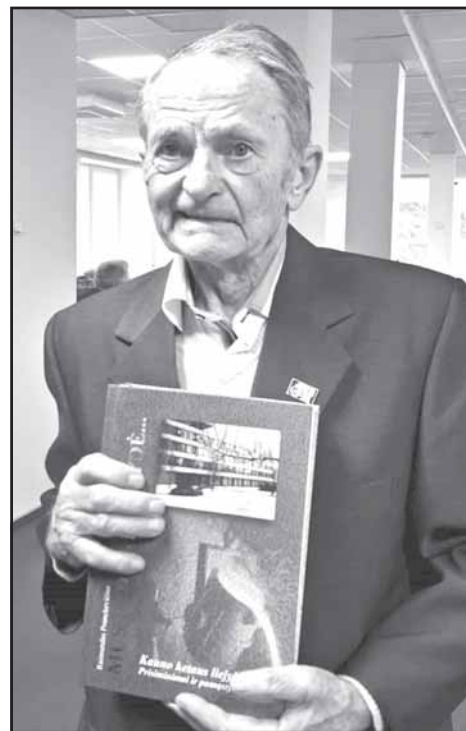
Atmintyje išskyla girdėti ar ir pačių išgyventi siužetai, panašios situacijos, dabar jau gal kažkiek ir primirštos, bet pasakotojų lūpomis labai tikroviškai, nepagražintai, su tokia, sakytum, gaudulio ir ironijos gaidėle prikeltos ir papasakotos. Ir nesistengiant jų nei pagražinti, nei pasiteisinti, nei kažko nuslėpti ar apkaltinti. Tuo labiau, kad atsiverta ne tik prieš skaitytoją, bet ir prieš savo artimuosius, vaikus, anūkus.

Sovietmetį išgyvenusius ne tik „prarastąją“, bet ir „prisitaikėlių“ karta nesivaržoma vadinti. Šioje knygoje labai daug liudijimų, kaip per pažintis buvo įsidarbinama, kaip gerai buvo turėti „stogą“, kokiais keliais buvo

gaunami gamyklai užsakymai, apie ryšius su sąjungine vyresnybe ir t.t. Apie visą tą sistemą nuo pradžios iki pabaigos kiekviename kasdienybės žingsnyje. Toks buvo gyvenimas. Čia. Gyvenimas ir išgyvenimas. Daug liudijimų knygoje ir apie tai, kaip po darbų žmonės bendravo – ilsėjosi, sportavo, dalyvavo saviveikloje, apie įvairius kitus laisvalaikio užsiėmimus.

Prisitaikę, bet niekada nesusitaikę su realybe, taip prašyte prašosi įvardinti visa tai, apie ką surašyta šioje knygoje. Apie tuos pačius žmones, kurie Atgimimo aušroje išėjo į Sąjūdžio mitingus, į Baltijos kelią, liejo ir tvarkė savo cechuose skulptorių darbus – J. Zikaro Laisvės statulą, Vytauto Didžiojo paminklo dalis, R. Antinio paminklus žydų genocidui ir Romui Kalantai atminti, Kunigaikščio Kęstučio paminklą Prienuose, Palangos Kristų, Medį – kryžių Ramybės parke Kaune ir daugelį kitų darbų, kurie tapo mūsų Laisvės kovų ir Vilties simboliais. Šių meistrų nei vardų, nei pavardžių niekada nežinojom, neminėjom.

O štai su vienu iš jų, Liejyklos Modelių cecho viršininku, **kunigaikščio Kęstučio paminklo Prienuose liejimo dalyviu** teko susipažinti per knygos pristatymą. **Juozas Valiūnas**, prisimindamas paminklo liejimo darbus ir tuo metu iškilius techninius sunkumus, jų sprendimą, vėliau su nuoširdžia šypsena prisiminė paminklo pastatymo ir atidengimo šventę. „Tokia minia susirinko, tiek džiaugsmo, o aš savo rankose gyvenime nebuvau tiek gėlių turėjęs. Žmonės dėkojo ir dovanavo jas. Pasibaigus šventei ir aš jas

Autorės nuotraukoje: Juozas Valiūnas.

dalinau visiems – po žiedą. Šalia sėdėjęs rašytojas V. Petkevičius vis klausinėjo apie skulptūros išliejimą ir kaip ją tokią sunkią pavyko užkelti, o sužinojęs, kad ji tuščiavidurė, o sienelės tik 8 mm storio, negalėjo tuo patikėti. Sunku buvo jam viską išaiškinti“. Knygoje Juozas dalinasi prisiminimais apie savo gyvenimą, šeimą, darbą, pomėgius. Apie Modelių cecho indėlį į Atgimimo laikmečio darbus – paminklų, skulptūrų liejimą, jų pastatymą. Savo pasakojimą J. Valiūnas baigia viltinga mintimi, kad jo kartos šeimų atžalos, laikmečio išblaškytos po pasaulį, būtinai sugrįš į Lietuvą ir kurs jos ateitį.

Baigus skaityti knygą nejučia pagalvoju, o kiek istorijų, kiek panašių gyvenimų jau grimsta į užmarštį, blėsta įvykiai, pavardės, vardai. Negi viską, ką išgyveno tauta per tą pušimtį metų, reikia besąlygiškai išbraukti, užmiršti, nurašyti? Skubėdami atgaivinti prieškarinio istoriją, karštingai rinkdami dar likusių gyvųjų prisiminimus, pamažu jau prarandame ir pokario kartos liudininkus. Nepriklausomybę atkūrusioje Lietuvoje užaugusi ir jau subrendusi karta nelabai nori klausytis ir suprasti savo tėvų ir senelių gyvenimo patirčių okupuotoje šalyje, beje,

Kunigaikščio Kęstučio paminklas Prienuose, išlietas buvusioje Kauno ketaus liejykloje.

kaip ir nekalba ir apie tai, kad ne visiems buvo lengva prisitaikyti prie šių dienų gyvenimo, prie naujų ekonominių iššūkių, savarankiško darbo, galų gale, ne visi išlaikė ar išlaikė išbandymą Laisve. Šių dienų realybėje praeities žaizdų padariniai dar labai ryškūs...

Todėl belieka nuoširdžiai pasidžiaugti šios knygos sumanytojų ir įgyvendintojų darbu. Sudarytojas R. Pranckevičius, tikiu, įdėjo daug širdies ir sveikatos užsibrėžęs be profesionalų pagalbos surinkti savo bendradarbių ir bendražygių liudijimus, juos supinti į tikrai skaitytojų patrauklų pasakojimą. Stebina daugybė faktų, vardų ir pavardžių, datų – reikia tikėtis, klaidų neįsivėlė, o jeigu ir taip, visko pasitaiko. Galbūt profesionalo ranka ir būtų padariusi šiek tiek tokias redagavimo pataisas, tačiau vargu ar būtų išlikę tiek jautrios ir paveikios autentikos, tokio paprasto ir nuoširdaus kalbėjimo stiliaus. Kuo geriausios sėkmės knygos autoriui ir visiems jam talkinusiems, gražių dienų knygos herojams.

Grazina Viktorija Petrošienė

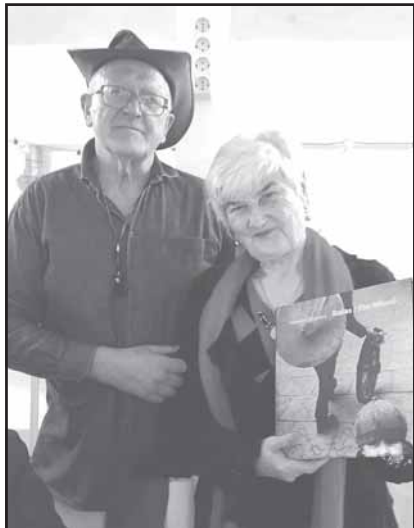
Gera prisiminti savo auklėtinį...

Aš menu, kai Alytų, 6-ton vidurinė, Paaugliukas, su puokšte gėlių, Atėjai, Raimondėli, į 6-ąją klasę. Palydėtas tėvelių, draugų.

Šiandien buvęs mano auklėtinis Raimondas Puišys yra verslininkas, fotomenininkas, keliautojas, aktyvistas.

Buvo 1974-ieji metai, kai Alytuje buvo atidaryta nauja, dažais kvepianti 6-toji vidurinė mokykla. Ši miela, šaunų, šviesiaplauki berniuką mokiau ir auklėjau, kol baigė vidurinę mokyklą. Gyveno Raimondas Putinuose, daugiabuty. Tėtis buvo Alytaus mėsos kombinato direktorius. Bet Raimondas, kaip ir visi to laikmečio vaikai, buvo paprastas, darbštus, draugiškas, mandagus berniukas. Nebuvo išleptintas. Mėgo jį klasės draugai. Klaseje jis buvo jauniausias. Kai mokai ir auklėjai tuos mokinukus nuo mažens iki jie baigia mokyklą, juos puikiai pažįsti. Jie pasidaro tarsi nuosavi vaikai.

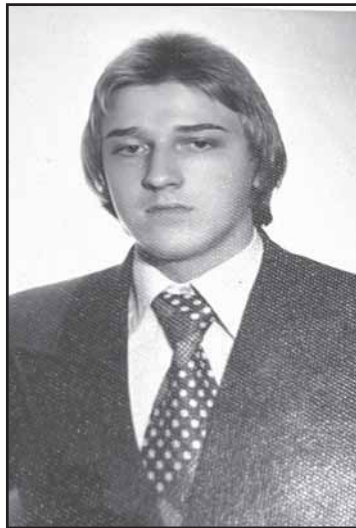
Su šios auklėtos klasės mokinukais, tarp kurių buvo ir Raimondas, daug kur vykdavome į ekskursijas. Mokinų tėvų profsajungos pašefuodavo mūsų keliones. Nepamirštama 1979 metų klasės lėktuvinė kelionė į tuometinį Leningradą. Ekskursijos į laivą Klaipeidoje, Anykščius ir kitus Lietuvos kampelius, kurias remdavo klasės

mokinių tėvų ir Raimondo tėčio darbovietės.

Baigęs vidurinę mokyklą, Raimondas įstojo į LŽŪA Kaune. Bendravimas su buvusiu auklėtinu nenutrūksta iki šiandienos. Džiaugiuosi, kad šis vaikinukas, užaugęs, kaip sakoma, mieste, ant asfalto, tapo verslininku. Sukūrė Prienų rajone, netoli Išlaužo, gražią kaimo turizmo sodybą „Šaltupis“. Ne kartą teko šioje gražiai sutvarkytoje sodyboje pasisvečiuoti. Čia įvairiems pobūviams skoningai įrengtos salės. Maloniai nuveikia sodybos šeimininkų gražus bendravimas, kultūringas svečių aptarnavimas.

Įdomu apsilankyti „Šaltupio“ sodybos klojime, kuriame įkurtas Alpinizmo, fotografijos technikos

ir įvairių sendaikčių, senienų muziejus. Stebina eksponatų įvairovė ir gausa, kuri nukelia lankytojus į praeitį.

Smagu, ypač vasarą, apsilankyti sodybos mini zooparke. Žolės kuokšteliai prisivilioti lamas, ožkytes. Pasidžiaugti mažomis kinitiškos veislės kiaulytėmis, poniu, įvairiomis paukščių veislėmis.

Paskaitau feisbuką, spaudą ir maloniai pasidžiaugiu, kad buvęs mano auklėtinis Raimondas yra įvairių renginių organizatorius ir dalyvis. Jau 15 metų „Šaltupio“ vyksta bardų dainų festivalis „Esu ruduo“, į kurį susirenka daug šio žanro mėgėjų. Prienų rajono ir aplinkinių vietovių žmonės kasmet pasidžiaugia čia vykstančiais mėgėjų teatrų „Šaltupis“ festivaliais. Raimondas yra alpinistas ir aktyvus fotografas, fotomenininkas, surengęs per 600 fotografijos ir dailės parodų, išleidęs ne vieną fotoalbumą, kuriuose daugiausia užfiksuotos kopimo į Europos kalnynus akimirkos.

Džiugu, kad mano auklėtinis – Raimondas Puišys – yra Mato Šalčiaus ir keleto užsienio konkursų ir premijų laureatas.

Džiaugiuosi tuo, kad mokyti mokinukai dažnai pralenkia savo mokytojus.

Irena Petkevičienė, Alytus

Nustatė naujus nekilnojamojo turto mokesčio tarifus verslui ir gyventojams

(Atkelta iš 1 p.)

Gyventojai už pagrindinį gyvenamąjį būstą nemokės, jeigu jo mokesstinė vertė neviršys neapmokestinamojo dydžio – 450000 eurų (sutuoktiniams – 900000 eurų); už pagrindinio gyvenamojo būsto objektą, viršijantį neapmokestinamąjį dydį, bus taikomas 0,7 procento nekilnojamojo turto mokesstinės vertės tarifas.

Nemažai gyventojų nuosavybės teise valdo ne vieną būstą. Meras, paklaustas, kaip bus apmokestinamos fiziniam asmeniui nuosavybės teise priklausiančios gyvenamosios paskirties patalpos, kuriose jis nėra deklaravęs gyvenamosios vietos, sakė, jog šiuo atveju reikia vadovautis įstatymu. Pagal jį ne pagrindinio būsto mokesstinės vertės daliai, neviršijančios 50000 eurų, taikomas 0 procentų mokesčio tarifas; viršijančios 50000 eurų, tačiau neviršijančios 200000 eurų, taikomas 0,2 procento mokesčio tarifas. Kuo turto mokesstinė vertė didesnė, tuo didesnis tarifas (nuo

0,2 iki 1 proc.) bus skaičiuojamas.

Mero teigimu, Prienų rajone mokesstinės nekilnojamojo turto vertės išaugo maždaug du kartus. Prieš tvirtinant tarifus, buvo atlikta kitų savivaldybių nekilnojamojo turto tarifų palyginamoji analizė, kuri patvirtino, kad Prienų rajono savivaldybė pagal naujų tarifų dydį „neišsišoka“ iš visumos. Skaičiaus, kiek rajono gyventojų palies nekilnojamojo turto mokeskis, nebuvo pateikta. Paminėta, kad 2024 m. (esant nekilnojamojo turto mokesstinės vertės neapmokestinamajam dydžiui 150000 eurų) ši mokesčių mokėtojų 214 fizinių asmenų, o padidintu tarifu už apleistą turtą – vos keli asmenys.

Diskusijos metu opozicijos atstovai atkreipė dėmesį į tai, kad dėl didesnių nekilnojamojo turto mokesčių savivaldybė netaps patraukli investuotojams. Meras atsakė, kad Savivaldybė nenusišalina nuo pagalbos verslininkams, esant poreikiui, padeda nutiesti komunikacijas ir kt.

Dalė Lazauskienė

Prevenicinė programa „Trampolinas“

Mokinių rudens atostogų metu, siekiant užtikrinti vaikų pozityvų užimtumą ir sociokultūrinį ugdymą, lapkričio 3–6 dienomis Šilavoto, Naujosios Ūtos ir Balbieriškio seniūnijose buvo vykdoma prevenicinė programa „Trampolinas“.

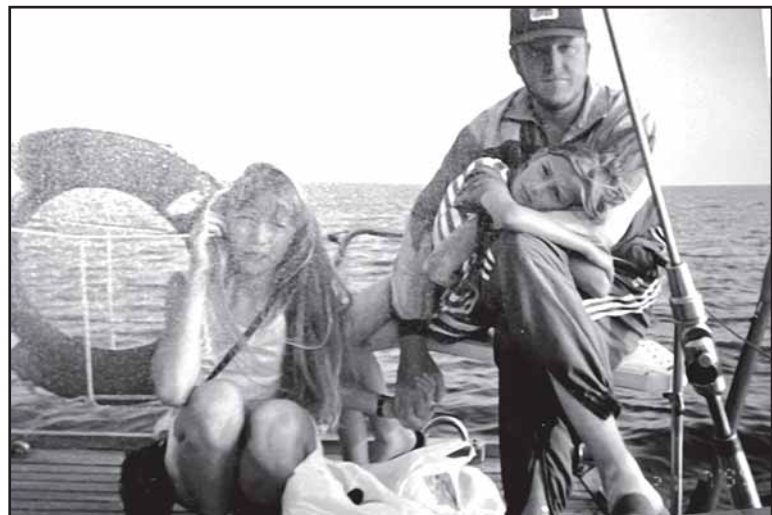
Pagrindinė grupės žinutė – tu nesiliesi. Ši programa skirta 8–12 metų vaikams, ji suteikia saugią ir motyvuojančią aplinką, kurioje vaikai gali ne tik smagiai leisti laiką, bet ir vystyti esminius gyvenimo įgūdžius, reikalingus sveikam vystymuisi ir geresnei integracijai visuomenėje.

Užsiėmimų metu vaikai per žaidimus, užduotis, diskusijas ir pokalbius mokėsi pažinti savo emocijas ir jas išreikšti socialiai priimtinais būdais, laikytis elgesio taisyklių ir ribų bendraujant ir bendradarbiaujant komandoje, nes grupiniai užsiėmimai skatina bendravimą, komandinį darbą ir gebėjimą spręsti konfliktus. Kiekvienas užsiėmimas vyksta pagal nustatytas, nekintančias, pačių vaikų sugalvotas taisykles, kurios pa-

deda jiems jaustis saugiai ir nuspėjamai. Užsiėmimai pradunami, kai pasirenka „orų kortelę“ ir pasisako apie savo emocinę būseną bei savijautą. Tai skatina emocinį atvirumą ir gebėjimą analizuoti ir įvardinti savo jausmus.

Prevenicinės programos metu dėmesys skiriamas vaikų kūrybiškumo ugdymui bei gebėjimui atsispirti neigiamai aplinkos įtakai, mokėjimui pasakyti „ne“, „stop“, „nenoriu“. Programos metu vaikams buvo ugdomi gebėjimai užmegzti pasitikėjimu grįstus santykius su aplinkiniais žmonėmis, kreiptis pagalbos ar palaikymo reikiamu metu, atpažinti, kas tai yra priklausomybė (kompiuteriniai, azartiniai žaidimai, rūkymas,

(Nukelta į 8 p.)

Prie smiginio lentų – kariškiai

Lapkričio 27 dieną Prienų smiginio klubo „Stadionas“ ir Lietuvos kariuomenės iniciatyva Prienuose įvyko smiginio čempionatas, kuriame varžėsi 35 dalyviai iš skirtingų kariuomenės padalinių. Šių varžybų vyr. teisėjo Albino Mankevičiaus teigimu, „Stadiono“ klubas turi puikias sąlygas žaisti smiginį, patogi Prienų lokacija, todėl tokio pobūdžio turnyrą pasiūlyta surengti būtent šiame mieste.

Jis patikino, kad susikaupimo ir koncentracijos reikalaujantis žaidimas kariuomenėje yra mėgstamas ir propaguojamas ne mažiau nei futbolas ar krepšinis. Turnyre varžėsi ir keli Lietuvos smiginio reitingo žaidėjai, tarp dalyvių teko išvysti ir vieną merginą kariškę.

Kovos prie taikinių truko kelias valandas, o vakarop buvo paskelbti jo nugalėtojai. Čempionu paskelbtas Lietuvos kariuomenės Didžiosios kunigaikštienės Birutės ulonų bataliono karys vyr. eil. **Ričardas Šarkus** (Prienų „Stadiono“ klubas), jam įteikta speciali taurė. Vicečempionu tapo vyr. srž. **Karolis Lekavičius**, tarnaujantis Sausumos pajėgose (Prienų „Stadionas“), trečią vietą iškovojo Gynybos štabo majoras **Marius Zdanauskas**, jis yra Kauno „Trajektorijos“ klubo narys.

„Gyvenimo“ informacija

Albino Mankevičiaus, Karolio Lekavičiaus ir Dalės Lazauskienės nuotraukos

Gyvenimas – šeimai apie sveikatą

PR Galvos svaigimas: kaip jį suvaldyti ir kada vertėtų sunerimti

Galvos svaigimas – vienas dažniausių nusiskundimų, dėl kurio žmonės kreipiasi į gydytojus ar vaistininkus. Nors dažnai jis būna trumpalaikis ir nepavojingas, neretai pasitaiko atvejų, kai simptomą sukelia vestibulinio aparato sutrikimai. Vis dėlto specialistai nuramina – šiuos negalavimus dažnai galima palengvinti pratimais ir tam tikrais gyvenimo būdo pokyčiais.

„Gintarinės vaistinės“ vaistininkė Irena Viktorija Aukštikalnienė pasakoja, kad dėl galvos svaigimo dažniausiai kreipiasi vyresnio amžiaus žmonės, tačiau simptomus patiria ir jaunesni – ypač dėl įtampos ar vasarą, kuomet organizmas netenka daugiau skysčių.

„Teko konsultuoti vyresnę pacientę, kuri skundėsi, kad rytais, staigiai atsikėlus iš lovos, jai ima svaigti galva ir mirga akyse, tačiau tai greitai praeina. Patarėme keltis lėčiau, stebėti kraujospūdį, vartoti daugiau skysčių ir, jei simptomai kartojasi – pasikonsultuoti su gydytoju.

Tuo metu vasarą į vaistinę kreipėsi jaunas vyras, kuris po treniruotės lauke staiga pajuto svaigimą, mirgėjimą akyse ir vos neapalpo. Paaiškėjo, kad nors sportavo kasdien, per treniruotes beveik nevarėjo skysčių – tik kavą. Pasiūlėme elektrolitų ir rekomendavome gerti daugiau vandens, nes karštyje dehidratacija išinka greičiau“, – pasakoja vaistininkė.

Pratimai pusiausvyros centrui

Vaistininkės teigimu, už galvos svaigimą atsakingi vidinėje ausyje esantys pusapvaliai kanalai, užpildyti skysčiu ir receptoriais. Kai šis skystis ar kristalai vidinėje ausyje pajuda, smegenys gali gauti klaidingą informaciją apie kūno padėtį, todėl atsiranda svaigimo pojūtis ir pusiausvyros sutrikimas.

Anot jos, jei vestibuliarinis aparatas veikia netinkamai, jį galima lavinti specialiais pratimais, padedančiais smegenims prisitaikyti. Vienas iš būdų – galvos judesiai aukštyn–žemyn ar į šonus, žiūrint į fiksuotą tašką. Iš pradžių gali pasireikšti svaigimas, tačiau laikui bėgant smegenys adaptuojasi ir simptomai sumažėja.

„Naudingi ir pusiausvyros lavinimo pratimai – pavyzdžiui, ištiesus rankas stovėti ant vienos kojos 30 sekundžių ar minutę, vėliau – bandyti tai atlikti užsimerkus. Pasitarus su specialistu pratimų sudėtingumą galima palaipsniui didinti, naudojant nelygius paviršius ar specialų pusiausvyros kamuolį“, – paaiškina I. V. Aukštikalnienė.

Papildai gali padėti, bet problemos neišspręs

Pasak vaistininkės, maisto papildai galvos svaigimo neišgydo, tačiau tam tikrais atvejais jie gali padėti organizmui greičiau atsistatyti. Pavyzdžiui, B grupės vitaminai ir magnis naudingi nervų sistemai – jie gali padėti mažinti nuovargį ir kompensuoti tam tikrų medžiagų trūkumą.

„Jei svaigimo priežastis – geležies trūkumas, padės geležies papildai. Jei svaigimą sukelia skysčių netekimas, būtina atkurti elektrolitų pusiausvyrą ir gerti pakankamai vandens. Be to, svaigimas gali būti vienas iš lėtinių ligų, pavyzdžiui, cukrinio diabeto, simptomų“, – nurodo I. V. Aukštikalnienė.

Vaistininkė primena, kad esant smegenų kraujotakos sutrikimams, ir gydytojas, ir vaistininkas gali rekomenduoti ginkmedžio preparatus ar omega-3 riebalų rūgštis. Vis dėlto šių papildų savarankiškai vartoti nereikėtų – ypač ginkmedžio, kuris gali sąveikauti su kitais vaistais.

Su koku gydytoju pasikonsultuoti?

Vaistininkė pabrėžia – staigus ir stiprus galvos svaigimas, lydymas kalbos ar regėjimo sutrikimų, eisenos pakitimų, silpnumo, pykinimo ar vėmimo, o ypač patirta galvos trauma, yra rimti signalai nedelsti ir kreiptis į gydytoją.

Taip pat reikėtų sunerimti, jei kartu pasireiškia spengimas ausyse ar klausos susilpnėjimas – tai gali rodyti vidinės ausies ligas. Širdies permušimai, dusulys ar net alpimas gali signalizuoti širdies veiklos sutrikimus, o karščiavimas ir stiprus galvos ar ausies skausmas – galimą infekciją.

„Pirmiausia rekomenduojau kreiptis į šeimos gydytoją – jis įvertins būklę, gali paskirti kraujo tyrimus, kraujospūdžio matavimus ar elektrokardiogramą (EKG) ir prireikus nukreips pas kitus specialistus. Priklauso nuo simptomų priežasties, svaigimą dažniausiai gydo otorinolaringologai, neurologai ar kardiologai“, – pasakoja I. V. Aukštikalnienė.

Svaigimas – ne tik vyresnio amžiaus problema

„Gintarinės vaistinės“ vaistininkė atkreipia dėmesį, kad nors galvos svaigimas dažniau pasireiškia vyresniems žmonėms, nuo jo nėra apsaugoti ir jauni.

„Vyresnio amžiaus žmonėms svaigimą dažniausiai sukelia kraujospūdžio svyravimai, vidinės ausies senėjimas, tam tikrų vaistų poveikis ar lėtinės ligos. Tuo metu jauniems žmonėms tai gali būti susiję su stresu, miego trūkumu, nereguliariu valgymu, mažakraujyste, gliukozės šuoliais ar virusinėmis infekcijomis“, – vardija ji.

Saulė Bakšė, UAB „Idea Prima“ ryšių su žiniasklaida konsultantė

Kolonoskopija: kada reikalingas šis tyrimas?

Moksliniai tyrimai atskleidė, kad reguliariai atliekant kolonoskopiją – storosios žarnos vėžio rizika sumažėja iki 70 proc. Vėžys, aptiktas ankstyvoje stadijoje, išgydomas net 80–90 proc. atvejų. Apie šį tyrimą, jo esmę ir svarbą kalbinu gydytoją gastroenterologą Andrių KEDERĮ.

– Kas yra kolonoskopija?

– Tai – modernus medicininis tyrimas, trunkantis 20–50 minučių, kurio metu apžiūrima storoji ir tiesioji žarna iš vidaus. Tokiu būdu galima diagnozuoti storosios žarnos vėžį, polipus, uždegiminius procesus bei virškinamojo trakto problemas.

– Kaip ji atliekama? Ar tai skausminga procedūra?

– Kolonoskopijos metu gydytojas naudoja specialų instrumentą – kolonoskopą. Tai – lanksti, plona žarna su kamera, kuria nuodugniai apžiūrima žarnyno gleivinė.

Prieš procedūrą pacientui reikia laikytis specialios dietos ir vartoti vidurius laisvinančius preparatus.

Dauguma žmonių procedūros metu gauna lengvą anesteziją, todėl skausmas, diskomfortas – minimalus. Kolonoskopu atidžiai stebima gleivinės būklė.

Aptikus polipus ar kitus darinius – jie šalinami procedūros metu.

Jei naudoti anestetikai, po procedūros kurį laiką galite jausti mieguistumą, sumažėjusį dėmesį, todėl nepartartina vairuoti automobilį bent 24 valandas po tyrimo. Nepamirškite gerti daug lengvų skysčių.

– Koks pagrindinis kolonoskopijos tyrimo tikslas?

– Kolonoskopija atliekama siekiant diagnozuoti esamus ligos simptomus bei prevenciškai, ypač tiems pacientams, kuriems gresia didesnė storosios žarnos vėžio tikimybė. Tai efektyvus būdas nustatyti ikivėžines būkles ar žarnyno sutrikimus

– Kokie pacientų negalavimai „prašosi“ kolonoskopijos?

– Šis tyrimas skiriamas pacientams, kuriuos vargina neaiškios kilmės pilvo skausmai, kraujavimas iš tiesiosios žarnos, viduriavimas, vidurių užkietėjimas, staigus svorio kritimas. Taip pat sergantiems Krono liga, opiniu kolitu.

Įvertinus ligos eigą skiriamas efektyvesnis gydymas.

Jei simptomai fiksuojami vyresniame (ar bet kuriame) amžiuje, stebima geležies stokos mažakraujystė, derėtų šeimos gydytojo paprašyti siuntimo pas gydytoją gastroenterologą.

Jei šeimoje buvę storosios žarnos vėžio ar polipų atvejų – profilaktinę kolonoskopiją patarčiau atlikti anksčiau.

Jei pacientui 30–50 metų ir išmatose nėra pastebima kraujo pėdsakų, nėra pokyčių kraujo tyri-

„Kolonoskopija – išsamiausias storosios žarnos ištyrimo metodas, kuris dėka anestezijos neturėtų kelti pacientams baimės ar nerimo, todėl rekomenduojau pacientus aktyviau kreiptis šio tyrimo atlikimui,“ – atkreipia dėmesį gastroenterologas Andrius Kederys.

muose, tada kolonoskopijos tyrimas nereikalingas.

– Kodėl rekomenduojama šį tyrimą atlikti kas 10 metų?

– Sakyčiau, procedūros kontrolės laikas priklauso nuo daugelio aplinkybių: konkretaus paciento sveikatos būklės, nusiskundimų.

Tačiau atliekant kontrolę kas 5 metus, manau, būtų tinkamiausias laikotarpis.

Mano nuomone, pacientams, kuriems sukako 50 metų, kolonoskopija turėtų būti atlikta bent kartą, o esant nusiskundimams ar šeimos onkologinei anamnezei – ir ankstesniame amžiuje.

– Dėkoju jums už išsamius ir aktualius atsakymus.

Veronika Pečkienė

PR Seimas pritarė siūlymui atsisakyti priemonių už sveikatos priežiūros paslaugas

Seimas pritarė, kad už asmens sveikatos priežiūros paslaugas, kurios finansuojamos Privalomojo sveikatos draudimo fondo (PSDF) biudžeto lėšomis, iš pacientų negali būti reikalaujama jokių papildomų mokesčių. Ši nuostata įtvirtinta Sveikatos sistemos įstatyme.

Tokiu būdu siekiama sustiprinti pasitikėjimą sveikatos sistema ir užtikrinti, kad kiekvienas žmogus galėtų gauti reikalingą pagalbą nepriklausomai nuo savo finansinės padėties.

„Pacientas, kreipdamasis į gydymo įstaigą, sudariusią sutartį su Valstybine ligonių kasa, privalo gauti reikalingą paslaugą be jokių papildomų priemonių. Tai yra pirmas žingsnis link teisingesnės, skaidresnės ir prieinamesnės sveikatos sistemos“, – Seimo kanceliarijos Spaudos biurui sakė Sveikatos reikalų komiteto pirmininkė Lina Šukytė-Korsakė.

Įstatyme įtvirtinta – jeigu paciento, kuriam teikiama valstybės laiduojama (nemokama) asmens sveikatos priežiūros paslauga, pageidavimu naudojama brangiau kainuojanti priemonė negu priemonė, kurios išlaidos teikiant šią paslaugą yra apmokamos iš PSDF ar valstybės biudžeto lėšų, jis turi sumokėti iš PSDF ar valstybės biudžeto lėšų apmokamos ir brangiau kainuojančios priemonės kainų skirtumą. Pacientas, pageidaujantis gauti brangiau kainuojančią priemonę, turi raštu patvirtinti, kad atsisako iš PSDF ar valstybės biudžeto lėšų apmokamos priemonės, ir išreikšti pageidavimą gauti brangiau kainuojančią priemonę. Priemonių, kurių kainų skirtumai gali būti apmokami pa-

ciento lėšomis, tipų sąrašą tvirtina ir kainų skirtumų apmokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

„Privačios gydymo įstaigos nėra įpareigosotos gydyti visų Lietuvos piliečių, nes jos veikia komerciniais pagrindais, o valstybės gydymo įstaigos, priešingai, paslaugas teikia visiems. Mes, Seimo nariai, be jokios abejonės, turbūt galim mokėti ir papildomai, tačiau didžioji dalis mūsų visuomenės tokių galimybių neturi, todėl jos interesas yra stiprus viešasis sektorius, o mūsų politikų pareiga užtikrinti paslaugų teikimą ir prieinamumą visiems Lietuvos piliečiams“, – Seimo posėdyje pritari pataisoms kvietė Sveikatos reikalų komiteto pirmininko pavaduotojas Andrius Busila.

Derinant teisės aktus atitinka-

*Atliekant „ex post“ vertinimą, turi būti įvertinta, ar asmens sveikatos priežiūros įstaigos, teikdamos valstybės laiduojamas (nemokamas) asmens sveikatos priežiūros paslaugas, šių paslaugų papildomai neapmokestina (nereikalauja iš pacientų papildomo mokėjimo už šias paslaugas); ar valstybės laiduojamos (nemokamos) asmens sveikatos priežiūros paslaugos nėra teikiamos kaip mokamos (išskyrus atvejus, kai pacientas neatitinka Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatyme nustatytų valstybės laiduojamų (nemokamų) asmens sveikatos priežiūros paslaugų gavimo sąlygų) asmens sveikatos priežiūros paslaugas.

Ex post vertinimo laikotarpis – 3 metai nuo šio įstatymo įsigaliojimo dienos.

Ex post vertinimas turi būti atliktas iki 2030 m. sausio 1 dienos.

Parengta pagal LR Seimo kanceliarijos Informacijos ir komunikacijos departamento informaciją

Naudingi patarimai

Kandys maisto produktuose: kaip nuo jų apsisaugoti?

„Ne kartą prekybos centre pirkus ruduosius ryžius, lėšius bei kitas kruopas tenka išmesti, nes juose randu kandžių išnarų, voratinklių. Kodėl maistines kandis parsinešame su pirktais produktais?“ – klausia laikraščio „Gyvenimas“ skaitytoja Monika S.

Kaip nuo jų apsisaugoti ir jas naikinti? Tad apie kandžių problemą maisto produktuose kalbinu VMVT Maisto ir veterinarijos politikos departamento Maisto skyriaus vyriausiąją specialistę Eimantę ČERNIAUSKIENĘ.

– Kodėl maisto produktuose atsiranda kandys?

– Į maisto produktus maistinės kandys patenka įvairiais būdais – gamybos metu, sandėliuojant, transportuojant ar netgi laikant juos namuose. Svarbu nepamiršti, kad maistinės kandys į namų patalpas gali patekti ne tik tada, kai yra išsivysčiusios įsigygame produkte.

• *Per atidarytą langą kandis gali pernešti gyvūnai, paukščiai, graužikai, taip pat žmonės ant savo drabužių ar avalynės.*

– Gal įmonėse vykdoma nepakankamai griežta kenkėjų kontrolė bei prevencija?

– Maisto gamybos ir prekybos įmonės, siekdamos užtikrinti savo produktų saugą ir kokybę, vykdo nuolatinę kenkėjų stebėseną, įgyvendina kenkėjų kontrolės ir prevencijos priemones. Gamybos patalpose ir sandėliuose turi būti įrengta gera ventiliacija, užtikrinama švara, patalpos periodiškai valomos ir dezinfekuojamos, kenkėjų naikinimui įrengiamos gaudyklės, skraidantiems vabzdžiams – specialūs šviestuvai.

• *Gamybos įmonėse ir prekybos centruose kenkėjų naikinimą (dezinfekciją, deratizaciją) atlieka tai veiklai licencijuoti asmenys.*

– Kokios priemonės padėtų išvengti šių parazitų namuose?

– Pirmiausia reikia pasirūpinti, kad maistinių kandžių iš viso neatirsastų, todėl visus birius produktus, kaip kruopas, miltai ar sausainiai ir pan., laikyti sandariuose induose bei nekaupiti didelių maisto atsargų, – pirkti tiek, kiek suvartojate per mėnesį ar trumpesnę laiką.

Maistinės kandys maitinasi įvairiais maisto produktais, todėl pasirūpinkite ir tinkamu makaronų, dribsnių, džiovintų vaisių, grybų, riešutų, prieskonių laikymu. Kandžių vystymasis labiausiai priklauso nuo aplinkos sąlygų. Jų neaptiksite, jei patalpos, kuriose laikomas maistas, bus gerai vėdinamos, vėsios, jose palaikoma švara.

Tad periodiškai būtina išvalyti spinteles (kur laikomi šie produktai), nuvalyti indų dangtelius, nes net ir mažas produkto likutis gali pritraukti kenkėjus.

Pamačius bent vieną maistinę kandį, svarbiausia surasti šių kenkėjų lizdą ir jį sunaikinti, patikrinti spinteles ir kitas vietas, kur laikomi

produktai, ir išmesti pakuotes, kurios sukėlė bent menkiausią įtarimą.

Tada atidžiai išvalykite jų laikymo vietas ir kurį laiką tikrinkite, ar neatsirado voratinklinių siūlų, išduodančių, jog kenkėjų atsikratyti nepavyko.

• *Šiems gyviams daigintis nebūtina, kad pakuotė būtų atidaryta, jie puikiai gali vystytis ir uždareme įpakavime, todėl apžiūrėkite maisto produktų pakuotes, kurios dar nėra atidarytos naudojimui.*

– Kokios priemonės tinka užkrato valymui?

– Puikiai tinka acto ir muilo tirpalas ar skiestas actas, kuriuo nuplaukite staktas, grindjuostas, lubų dekoracijas, virtuvės baldų, spintelėjų plyšius – vietas, kur gali būti pribyrėjusių maisto nuotrupų. Sandėliuke ar spintelėje laikomus indus išplaukite. Būtinai sugaudykite suaugusias kandis, panaudojant feromonines gaudyklės.

• *Jei užkratas itin didelis, patalpas, spinteles purškite specialiomis priemonėmis.*

– Taip, šie patarimai priklauso nuo mūsų. Bet. Kodėl jau iš prekybos centro neretai parsinešame kandimis užkrėstus produktus? Kas turėtų už tai atsakyti? Ar tokiu būdu nėra pažeidžiamos vartotojo teisės?

– Gamintojas turi užtikrinti, kad į rinką būtų pateikiami tik saugūs ir kokybiški maisto produktai. Pardavėjas savo ruožtu turi pasirūpinti tinkamomis laikymo sąlygomis, laikydamasis gamintojo nurodymų, ir apsaugoti produktus nuo bet kokios galimos taršos. Vartotoją turi pasiekti maistas, atitinkantis saugos ir kokybės reikalavimus.

Rinkdamiesi maisto produktus prekybos vietoje, atidžiai apžiūrėkite pakuotę: ar ji nepažeista, neįplyšusi, ar nesimato voratinklinių siūlų, kandžių lervų.

• *Akimi matomos maistinės kandies lervos gali pragrauzti ir plastikines, ir kartonines pakuotes, tad jos gali vystytis ir uždaroje pakuotėje.*

– Tačiau vartotojai retai gali pastebėti minėtus požymius. Ar pavojinga sveikatai, pavartojus šiais gyviais užkrėstą maistą?

– Nei maistinių kandžių kiaušinėliai, nei lervos, nei suaugėliai nekeltų jokio pavojaus žmonių sveikatai. Jos gali pakenkti nebent

produkto gamybos proceso metu, kai paveikiama grūdo *endosperma* (taip vadinama grūdo dalis, iš kurios gaunami aukščiausios rūšies miltai). Grūdai tampa nekokybiški.

Žmogui tai – estetiškai problema: nemalonu kruopose rasti kirmėlę ar matyti namuose skraidančias maistines kandis.

• *Tad net ir nepastebėjus užkrėtimo bei išvirus košę iš tokių kruopų apsinuodijimo grėsmės nėra.*

– ...Gražinus į prekybos centrą nekokybišką produktą ir atsiėmus už jį pinigų, kokia tikimybė, kad kita kruopų pakuotė nebus vėl užkrėsta? Kaip derėtų elgtis pirkėjui?

– Nustatyti, kokia tikimybė, jog vartotojas įsigys vėl užterštą produktą, nėra. Atkreipkite dėmesį į partiją, nurodytą ant pakuotės – t. y. rinkitės kitos partijos produktą, nes jei užterštas vienos partijos produktas, tikėtina, bus užteršta ir visa partija. Arba rinkitės produktą kito gamintojo.

– Ar teisingas patarimas: parsinešus kruopas, miltus, kitus birius produktus palaikyti juos parą šaldytuve?

– Jei produktą palaikysite šaldytuve, tai tik sulėtinsite kandžių vystymąsi, nes šaltis jų nesunaikina. Visuomet maisto produktus reikia laikyti taip, kaip nurodė gamintojas. Maistinės kandys kiaušinėlius deda ant grūdų esant +10 °C aplinkos temperatūrai, tačiau jų vystymosi stadijoje, jei temperatūra aukštesnė kaip +25 °C, gali vėluoti jų išsiritimas. Taip pat maistinių kandžių vystymasis sulėtėja ankstyvoje jų augimo stadijoje, kai aplinkos temperatūra nukrinta žemiau +20 °C. Kai aplinkos temperatūra vėl tampa tinkama, maistinės kandys sėkmingai vystosi.

• *Maistinėms kandims vėsesnė aplinka nėra palanki: jų vystymasis lėtėja, tačiau visiškai nesustabdomas.*

Verta įsidėmėti:

• *Birius produktus laikykite sandariuose plastikiniuose, stikliniuose ar metaliniuose indeliuose.*

• *Reguliariai valykite spinteles, lentynas, peržiūrėkite sandėliuojamus produktus.*

• *Kruopščiai apžiūrėkite namuose esančius maistinėms kandims patrauklius produktus, ar nėra voratinklių, lervų išnarų, sulipusių gumulėlių, kirmėlių.*

• *Jei maistas sugadintas kandžių, jį išmeskite.*

• *Sunaikinus pagrindinę užkrato vietą, gerai išvalykite lentynas, spintelėjų ir spintų plyšius į vandenį įpylus valgomojo acto arba panaudojus muilo tirpalą.*

Veronika Pečkienė

Amžinąjį atilsį...

Nuoširdžiai užjaučiame VŠĮ Prienų r. PSPC bendrosios praktikos slaugytoją Birutą PETRAITIENĘ dėl mamos mirties.

VŠĮ Prienų r. PSPC administracija ir darbuotojai

PERKA

Nekilnojamasis turtas

Nuolat perkame miškus ir žemės ūkio paskirties žemės sklypus visoje Lietuvoje. Sklypai gali būti išnuomoti, areštuoti ir kt. UAB „Agroland“.

Tel. +370 683 33 955.

ĮMONĖ BRANGIAI PERKA
karves, bulius, telyčias
tvarko išmokas, atsiskaito, išsiveža
0 646 82 142
0 678 65 644

PERKA GALVIJUS
KARVES, TELYČIAS, BULIUS
PAGAL SKERDENAS ARBA GYVA SVORĮ.
SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.
Tel.: +370 614 93124

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda pigiai žalias, sausas skaldytas malkas (skroblo, uosio, ažuolo, beržo, alksnio). Pristatymas – nemokamas. Statybinę medieną, ilgis iki 8 metrų. Tel.: **0 614 98 516, 0 699 48 191.**

Parduodame džiovintas, skaldytas beržo malkas. Tel. **0 614 97 744.**

Parduodu sausas, kapotas malkas, laikomas po stogu, vežame ir mažais kiekiais. Išrašome sąskaitas. Tel. **0 648 61 061.**

Įvairios prekės

VISŲ RŪŠIŲ ŽALIUZĖS, ROLETAI, TINKLELIAI NUO VABZDŽIŲ. MONTUOJAME, GAMINAME, REMONTUOJAME, REMONTUOJAME SENUS. TEL.: +370 686 95 441, +370 615 44 232.

Naminiai sviestiniai šakočiai, grybukai, karameliniai ir šokoladiniai „tinginiai“ – tik iš natūralių lietuviškų produktų, pagal senolių receptą. Svoris nuo 100 g iki 5 kg. Siunčiame į Lietuvos miestus ir užsienio šalis. Tel. **0 650 43 159.** **Lauros kepyklele.** (Adresas: Revuonos g. 48, Prienai).

PASLAUGOS

Pilnas pamatų įrengimas (nustumdymas, polių gręžimas, rostverkas, armatūros karkasai, apšiltinimas ir užpylimas). Tel. **0 620 85350.**

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, dujinių, vanduo-oras, kieto kuro katilinių įrengimas. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. Tel. **0 640 39 204.**

Betonavimo, mūrinimo ir griovimo darbai. Tvorų montavimas. Tel. **0 600 96 399.**

DURYS – PER 3 DIENAS!
„ŽMONIŠKOMIS KAINOMIS“
Gaminu duris – ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūsiams. Dirbame ir žiemos metu. Tel. **0 653 93 193.**

ĮVAIRŪS

Danutė Valaitienė, gim. 1962-10-07, praneša bendrasavininkams, kad parduoda jai bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausančias 39/58 dalis žemės sklypo, unikalus Nr. 4400-0347-0150, 59/100 dalis Pastato-Gyvenamojo namo, unikalus Nr. 6994-2003-5013, Pastatą – Pieno surinkimo punktą, unikalus Nr. 4400-1042-1497, Pastatą – Tvartą, unikalus Nr. 6994-2003-5035, Pastatą – Tvartą, unikalus Nr. 6994-2003-5046, Pastatą – Daržinę, unikalus Nr. 6994-2003-5068, Pastatą – Tvartą, unikalus Nr. 6994-2003-5080, Pastatą – Garažą, unikalus Nr. 6994-2003-5092, 59/100 dalis Kitų inžinerinių statinių – Kiemo statinių, unikalus Nr. 6994-2003-5079, esančių adresu: Prienų r. sav., Šilavoto sen., Stuomenų k., Kopyčios g. 1, (toliau – Turtas) už bendrą 30 000 EUR (trisdešimt tūkstančių eurų) kainą.

Pagal galiojančio Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.79 str. minėto Turto bendraturčiai turi pirmenybės teisę pirkti aukščiau minėtą Turta.

Turto bendraturčiai / mirusių bendraturčių įpėdiniai privalo per vieną mėnesį po šio skelbimo dienos atvykti į Alytaus r. sav. 1-ąjį notaro biurą, esantį S. Dariaus ir S. Girėno g. 13-1, ir išreikšti savo valią dėl aukščiau minėto Turto pirkimo arba pateikti notaro patvirtintą pareiškimą su išreikšta savo valia dėl aukščiau minėto Turto pirkimo.

Jeigu per vieną mėnesį po šio skelbimo dienos nebus gautas bendraturčių atsakymas, aukščiau minėtas Turtas bus parduotas trečiajam asmeniui už 30 000 EUR (trisdešimt tūkstančių eurų) kainą.

Nusikaltimai nelaimės

Vairavo neblaivus

Lapkričio 26 d. apie 9 val. 50 min. Prienų r., Jiezno sen., Verbyliškių k., patikrinimui sustabdžius automobilį „Audi A6“, paaiškėjo, kad jį vairavo neblaivus (1,73 prom. alkoholio) vyras (gim. 1996 m.). Įvykis tiriamas.

ĮVAIRŪS

„Gyvenimo“ redakcijoje priimami skelbimai ir į Alytaus, Marijampolės ir Vilkaviškio miestų ir rajonų laikraščius.

Alytaus Naujienos **Santaka** **Suvalkietis**

ES investicijos Prienų rajone: pokyčiai, kuriuos jaučia kiekvienas gyventojas

2021–2027 m. Europos Sąjungos (ES) fondų investicijos pasiekia ir Prienų rajoną. Iki 2029 m. pabaigos planuojama panaudoti apie 22,27 mln. eurų. Kalbamės su Prienų rajono savivaldybės meru Alvydu VAICEKAUSKU apie tai, kaip ES investicijos keičia rajoną.

– Kokias galimybes Prienam atveria bendradarbiavimas su Kauno regiono savivaldybėmis įgyvendinant funkcinės zonos strategiją?

A. V.: Tai naujas požiūris į regiono plėtrą. Kauno regiono funkcinė zona sujungia aštuonias savivaldybes, kurios planuoja investicijas bendrai – pagal vieną viziją ir strategiją. Tokiu būdu galime siekti didesnės naudos gyventojams, sujungti infrastruktūrą, stiprinti paslaugų tinklą ir skatinti tolygesnį viso regiono vystymąsi.

Džiaugiuosi, kad turime galimybę pasinaudoti Europos Sąjungos parama ir įgyvendinti projektus, kurie didina gyvenimo kokybę bei patrauklumą mūsų krašte. Stengsimės maksimaliai panaudoti lėšas ten, kur matome didžiausią reikšmę gyventojams

– vandentvarkos, švietimo, sveikatos ir socialinių paslaugų, aplinkosaugos, verslo ir turizmo skatinimo, viešųjų paslaugų srityse. Tikiu, kad bendradarbiaudami su kaimyninėmis savivaldybėmis galėsime užtikrinti, kad Prienai būtų gyvybingas, patrauklus ir patogus miestas gyventi, dirbti bei kurti ateitį.

– Vienas iš daug dėmesio sulaukusių projektų – pėsčiųjų ir dviračių takas šalia Nemuno. Kodėl šis projektas toks reikšmingas miestui ir jo žmonėms?

A. V.: Ši idėja ilgai brendo, o dabar pagaliau ima virsti realybe. Dalis pėsčiųjų ir dviračių tako Nemuno pakrante jau įrengta įgyvendinant ankstesnius projektus. Šiame investiciniame laikotarpyje planuojame tęsti darbus – įrengti taką nuo sakurų parko iki Greimų tilto.

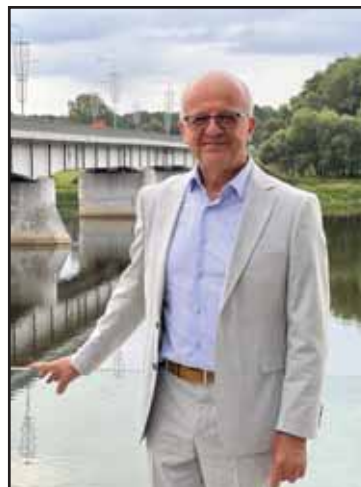
Mums svarbu, kad šis takas bū-

tų ne tik patogus, bet ir saugus, ilgaamžis, darniai įsilietų į aplinką. Todėl daug dėmesio skiriame parengiamiesiems darbams: nuolat bendradarbiaujame su projektuotojais, tariamės su saugomų teritorijų tarnybų specialistais.

Artimiausiu metu planuojame pratęsti pėsčiųjų ir dviračių taką nuo Holokausto vietos (Kęstučio g.) link paukščių stebėjimo vietos prie Bagrėno kalno. Šio projekto įgyvendinimo ypač laukia prieniškiai ir miesto svečiai – žmonės ne kartą yra išsakę lūkestį turėti patogų, estetišką ir gamtos apsuptyje esantį maršrutą poilsiui bei aktyviam laisvalaikiui. Taip pat ir ten gyvenančių šeimų patogumui. Manau, kad pėsčiųjų ir dviračių takai taps jungtimi tarp miesto, gamtos ir žmonių, o kartu – pagrindine Prienų poilsio bei turizmo ašimi.

– Prienai vis dažniau minimi kaip patraukli turistinė vieta. Kaip ES investicijos padeda stiprinti šį įvaizdį ir pritraukti daugiau lankytojų į mūsų kraštą?

A. V.: Kartu su kitomis savivaldybėmis kuriame bendrą turizmo tinklą. Bus atnaujinami pažintiniai ir poilsio takai, piliakalniai, gerinamos dviračių jungtys, įrengiami išmanūs informaciniai stendai, planuojami Balbieriškio ir Jiezno apylinkių maršrutai, tvarkomi Prienų šaltiniai, prie kurių bus įrengiamos aikštelės su suo-

liukais ir apšvietimu. Taip atsiradus daugiau galimybių pritraukti turistus į mūsų kraštą.

– Sveikatos priežiūra ir socialinė rūpyba – sritys, kurios tiesiogiai liečia kiekvieną žmogų. Kaip jas keičia ES investicijos?

A. V.: Mūsų tikslas – kad gyventojai kokybiškas sveikatos paslaugas gautų čia pat, savo mieste. Įgyvendinant Prienų ligoninės ir Pirminės sveikatos priežiūros centro modernizavimo projektus, bus atnaujinamos patalpos, įranga, gerinama paslaugų kokybė, diegiami e. sveikatos sprendimai, plečiamos dienos chirurgijos, slaugos ir reabilitacijos paslaugos.

Vienas reikšmingiausių socialinių projektų – Prienų globos namų modernizavimas. Globos namus planuojame pertvarkyti iš pagrindų – atnaujinti infrastruktūrą, pagerinti gyvenimo sąlygas, pritaikyti aplinką žmonėms su negalia. Siekiame, kad čia gyvenantys žmonės būtų visaverčiai bendruomenės nariai, jaustųsi saugiai ir oriai, kad turėtų galimybę gauti reikiamą priežiūrą, pagalbą ir sveikatos paslaugas.

– Pastaraisiais metais daug kalbama apie ugdymo kokybę, visos dienos mokyklas ir pagalbą šeimoms. Kokie pokyčiai laukia švietimo srityje?

A. V.: Įgyvendinant projektą „Ugdymo paslaugų prieinamumo didinimas“, modernizuotas lopšelis-darželis „Gintarėlis“. Pradėtas įgyvendinti projektas „Visos dienos mokyklos kūrimas Veiveriuose“ – mokiniai po pamokų galės likti mokykloje, dalyvauti užsiėmimuose, gauti pagalbą. Viena grupė jau veikia, vaikai yra patenkinti. Tai svarbus žingsnis padedant šeimoms ir stiprinant ugdymo kokybę.

– Aplinkosauga tampa vis svarbesnė vietos bendruomenėms. Kokius pokyčius šioje srityje planuojate įgyvendinti?

A. V.: Planuojamos investicijos į atliekų rūšiavimo infrastruktūros plėtrą rajone. Numatoma įrengti stambiųjų ir kitų atliekų aikštelę Stakliškėse, bus tobulinamas atliekų surinkimas. Taip pat planuojame sutvarkyti užterštas teritorijas, kurios ilgus metus buvo apleistos.

– Jei reikėtų trumpai pasakyti, ką ES fondų investicijos reiškia kiekvienam prieniškiui – ką pasakytumėte?

A. V.: „Tai reiškia švaresnį vandenį, geresnes sveikatos paslaugas, modernesnes mokyklas, patogesnius namus ir patrauklią aplinką visiems. Tai pokyčiai, kuriuos žmonės mato ir jaučia kasdien. Europa nėra toli – ji čia, mūsų mieste, mūsų žmonėse ir mūsų ateityje.“

Užs.Nr.36

Šiluma, bendrystė ir jaukiai įžiebtos laukimo ugnelės

Adventas – tylus, šviesos kupinas laukimo metas, kai kambariuose ima kvepėti eglės šakelėmis, cinamonu ir ramybe.

Artėjant gražiausioms metų šventėms Pakuonio biblioteka nušvito ypatinga nuotaika – čia rinkosi moterys į jaukų edukacinį užsiėmimą „Advento vainiko pyrimas“, kurį pakuonietėms dovanavo floristė Ela Gadišauskienė.

Ant stalų sugulė eglės ir kadagio šakos, džiovintos uogos, vaisiai – visa tai virto stebuklu kiekvienų rankų prisilietime.

Pynimo metu biblioteka prisipildė šurmuliuojančių, šiltų pokalbių, juoko ir pasidalytų istorijų.

Po valandos kvepiantys, spal-

vingi vainikai papuošė stalus kaip gražus ženklas: advento laikas tuoj prasidės, o kartu – ir širdžių suartėjimas. Ši edukacija tarsi terapija, rami poilsio minutė, laikas, skirtas sau.

Susitikimas dar kartą priminė, kad biblioteka – tai ne vien knygų namai, bet ir vieta, kur gimsta bendrystė, kur sustojama, susikaupama ir pasidalijama gerumu.

Renata Žibienė
Pakuonio bibliotekos bibliotekininkė

Prevencinė programa „Trampolinas“

(Atkelta iš 5 p.)

alkoholio ar narkotikų vartojimas) ir kaip padėti priklausomybę turinčiam žmogui. Prevencinės programos metu Prienų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro specialistė vaikus mokė taisyklingai sportuoti, suburti komandą ir žaisti joje. Fizinis ak-

tyvumas – tai dar vienas būdas išlieti susikaupusias emocijas ir sumažinti stresą bei nerimą.

Užimtumo metu Prienų r. policijos bendruomenės pareigūnės vaikams priminė saugaus elgesio taisykles, atsakomybę už savo veiksmus namuose, viešojoje erdveje, padėjo pasigaminti atšvaitus.

Vaikams už aktyvų dalyvavimą veiklose buvo įteiktos simbolinės dovanėlės.

Dėkojame socialiniams partneriams už bendradarbiavimą.

Informaciją parengė socialinės darbuotojos, dirbančios su šeima, J. Lučkienė, P. Stasiukynė, J. Petkienė

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė

Redakcija: Redaktorė Ramutė Šimukauskaitė – VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (0 319 60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: Dalė Lazauskienė, redaktorės pavaduotoja (0 319 60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: Rimantė Jančauskaitė, apžvalgininkė (0 319 60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: Ona Ališauskienė (0 319 60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: Ona Lodienė, Zina Lankevičienė (tel./faksas 0 319 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 0 605 19 327.

Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

Laikraštis išeina antradieniais ir penktadieniais. Ofsetinė spauda. Apimtis – 2 spausdos lankai. Indeksas 67283. Tiražas: antradieniais – 1250 egz., penktadieniais – 1550 egz. Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Laikraščio veiklą ir projektą „Gyvenimą kuriame patys“ iš dalies remia VŠĮ „Medijų rėmimo fondas“ (2025 m. bendrai skirta suma – 42368 Eur).

Spaudė UAB „Alytaus spaustuvė“, Seirijų g. 17, tel. (0 315) 73786.

ALYTAUS SPAUSTUVĖ